

საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-219

10/04/2018

ქ. თბილისი

სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაცია“-ს მიერ გუმათის ჰიდროელექტროსადგურის საექსპლუატაციო პარამეტრების შეცვლის პირობებში კასკადის ფუნქციონირების გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ

გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაცია“-ს მიერ წარმოდგენილია მის კუთვნილებაში არსებული გუმათის ჰიდროელექტროსადგურის საექსპლუატაციო პარამეტრების შეცვლის პირობებში კასკადის ფუნქციონირების პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში. წარმოდგენილი დოკუმენტაციით დგინდება შემდეგი:

სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაცია“-ს მიერ დაგეგმილი საქმიანობის საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს ქალაქ ქუთაისის მიმდებარე ტერიტორიაზე არასასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთზე (ს/კ 03.03.02.050).

გუმათის ჰიდროელექტროსადგურის კასკადის ექსპლუატაციის პროექტზე ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა გაცემულია 2008 წლის 5 თებერვალს (მინისტრის ბრძანება N134). 2017 წელს სს „ენერგო პრო ჯორჯია“-ს გუმათის ჰიდროელექტროსადგურის კასკადის ექსპლუატაციის გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა გადაეცა სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაცია“-ს. (მინისტრის ბრძანება Nი-766)

კასკადის ტექნიკური პროექტი ორსაფეხურიანია: გუმათჰესი I-ის კაშხალი და გუმათჰესი II-ის სადერივაციო ნაგებობა. კასკადის ჰესები ექსპლუატაციაში გადაცემული იქნა სხვადასხვა დროს, კერძოდ: გუმათი II ექსპლუატაციაში გაშვებული იქნა 1956 წელს, ხოლო გუმათი I- 1958 წელს. გუმათჰესი I დადგმული სიმძლავრე იყო 44 მგვტ, სს „ენერგო-პრო ჯორჯიას“ მიერ 2013-2016 წლებში ჩატარებული სარეაბილიტაციო სამუშაოების შემდგომ მისი დადგმული სიმძლავრე გაიზარდა (ჰიდროაგრეგატების ცვლილებით) და გახდა 46, 7 მგვტ. რაც შეეხება გუმათჰესი II-ს მისი დადგმული სიმძლავრე არ შეცვლილა და შეადგენს 22,8 მგვტ-ს. დღეისათვის გუმათის კასკადის ჯამური სიმძლავრე 69,5 მგვტ-ია გუმათის ჰიდროელექტროსადგურის დაწნევის უზრუნველსაყოფად, წყლის დონის აწევის მიზნით მდ. რიონზე, ქ. ქუთაისის ზემოთ აგებული იქნა ბეტონის გრავიტაციული კაშხალი, რომელმაც 25 მ სიმაღლეზე შეტბორა მდინარის ხეობა. წყალი გუმათჰესი I-ის ქვედა ბიეფიდან სადერივაციო არხის მეშვეობით მიემართება გუმათჰესი II-კენ. გამოყენებული წყალი გამყვანი არხით ჩაედინება მდ. რიონში, რიონჰესის კაშხლის ზედა ბიეფში. კაშხლის კვეთში მდ. რიონის ჰიდროლოგიური პარამეტრებია: Q_{მინ}=12 მ³/წმ, Q_{მაქს}=1400 მ³/წმ, Q_{საშ}=127 მ³/წმ.

გუმათჰესი I-ის ძირითადი ჰიდროტექნიკური ნაგებობებია: ბეტონის გრავიტაციული კაშხალი, კაშხლის კვეთში განლაგებული დაწნეითი კალაპოტური შენობა და გუმათჰესი II-ის არხისკენ გარდამავალი უბანი.

ბეტონის კაშხალი შედგება წყალსაშვი და ორი სანაპირო ყურე ნაწილებისგან. კაშხლის წყალსაშვის ნაწილი განლაგებულია მდ. რიონის კალაპოტის შუა ნაწილში, სიგრძე აქვს 71 მ, სიგანე საგებზე 41 მ. მაქსიმალური სამშენებლო სიმაღლე 52,5 მ, მაქსიმალური ჩაღრმავება მდინარის კალაპოტის ქვეშ 19 მ. საგებიდან ამოღებულია ალუვიური გრუნტი და კაშხალი ძირითად კლდოვან ქანებზეა აგებული.

წყალსაშვის ქედი ბურჯებით არის განცალკევებული 4 მაღად, 14 მ-იანი დაშორებით. წყალსაშვს შეუძლია წყალუხვობის პერიოდში ქვედა ბიეფისკენ გაატაროს 2 560 მ³/წმ წყალი. ბურჯების ქვედა ნაწილებზე გადის ხიდი, რომლის სავალი ნაწილი 6 მ სიგანისაა. ქვედა ბიეფში კაშხლის 3 მაღას აქვს ჩამხშობი. კაშხალს გააჩნია ორი სადრენაჟო-სათვალთვალო გალერეა.

მარჯვენა ნაპირზე განლაგებული ყრუ კაშხალის სიგრძეა 72,6 მ. მარცხენა ნაპირის-65,9 მ. ყრუ კაშხლების თავზე გადის 6,9 მ სიგანის გზა, რომელიც ჰესის კაშხალსა და ნაგებობებზე გამავალი ხიდის გაგრძელებას წარმოადგენს.

წყალსაცავის საპროექტო მოცულობა შეადგენდა 35 მლნ მ³-ს, ხოლო სასარგებლო მოცულობა 13 მლნ მ³-ს, რაც ორივე სადგურზე დღეღამური რეგულირების საშუალებას იძლეოდა. წყალსაცავის ექსპლუატაციის პირველ წლებში დიდი ყურადღება ექცეოდა წყლის სასარგებლო მოცულობის შენარჩუნებას და პერიოდულად ტარდებოდა მისი ნატანისაგან გაწმენდა. წყალსაცავის ჰიდრავლიკური რეცხვა რამდენიმე ათეული წლის განმავლობაში არ ჩატარებულა და წყალსაცავის მთელი მოცულობა შევსებულია მყარი ნატანით.

დღეისათვის წყალსაცავის ფაქტიური მოცულობა (დაუზუსტებელი მონაცემებით) არ აღემატება 2 მლნ მ³-ს და ჰესები მუშობენ ბუნებრივ ჩამონადენზე, როგორც არარეგულირებადი ჰესები.

ჰესის შენობა განლაგებულია მარცხენა ნაპირის ყრუ და კაშხლის წყალჩასაშვებ ნაწილებს შორის და წარმოადგენს წყლის შესატბორ ნაგებობას. ზედა მხრიდან ჰესის წინა კედელს გააჩნია 4 წყალმიმღები კამერა, სიგანით 5 მ, საიდანაც გადის ბეტონით მოპირკეთებული მეტალის მილსადენი, გათვალისწინებული 53,5 მ³/წმ წყლის გასატარებლად. აქვეა განლაგებული კიდევ ერთი წყალმიმღები კამერა, რომლის დანიშნულებაცაა წყლის სისტემატური მიწოდება გალერეაში გუმათჰესი II-ის მიმართულებით იმ შემთხვევისთვის, თუ კი გუმათჰესი I იძულებით გაჩერდება. გალერეის წყალგამტარიანობა სრული დაწნევის დროს შეადგენს 105 მ³/წმ-ს. ყველა წყალმიმღები კამერა აღჭურვილია ხშირი გისოსით და მეტალის საკეტებით. წყალმიმღები კამერების ქვემოთ სადგურის დაწნევიტ კედელში განლაგებულია 4 გამრეცხი გალერეა კვეთით 2.0 x 2.0 მ, რომლებიც აღჭურვილია სამუშაო და სარემონტო საკეტებით. გალერეები გადის ჰესის შენობის ფუნდამენტში. თითოეული გამრეცხი გალერეის წყალგამტარიანობა 64 მ³/წმ-ია. ჰესის წყალმიმღების საკეტების მანიპულირება ხდება ამწე მექანიზმებით, გისოსებს და გამრეცხების ფარებს ემსახურება 30ტ ტ.ა. ხიდურა ამწე. გუმათი I-ის მიერ გამოყენებული წყალი მიემართება გუმათჰესი II-ის სადერვაციო არხისკენ. მათ შორის გარდამავალი უბანი სიგრძით 97 მ-ია, სიგანე დასაწყისში 48.6 მ-ია, ბოლოში – 18.2 მ. გუმათჰესი II-ის სადერვაციო არხის შესასვლელი აღჭურვილია საკეტებით, ზომით 5.0 - 4.0მ.

წარმოდგენილ დოკუმენტაციაში განხილულია ტერიტორიის ეკოლოგიური მდგომარეობა, კლიმატურ-მეტეოროლოგიური, გეოლოგიური და სეისმური პირობები. ბიომრავალფეროვნების მხრივ, საპროექტო გუმათი ჰესის კასკადი უკვე მოქმედებს 60 წლის განმავლობაში მისი მიმდებარე ტერიტორია ათეული წლების განმავლობაში განიცდიდა მაღალ ტექნოგენურ და ანთროპოგენურ დატვირთვას.

დოკუმენტაში მოცემული ინფორმაციით წყალსაცავის პერიმეტრისა და ჰიდროტექნიკური ნაგებობის უშუალო სიახლოვეს ვიზუალურად არ გამოვლენილა მნიშვნელოვანი უარყოფითი გეოდინამიური პროცესი, რომელმაც შეიძლება გამოიწვიოს წყალსაცავზე მასშტაბური ზემოქმედება. ზედა და ქვედა ბიეფში გამოვლენილი იქნა შედარებით ლოკალური არამდგრადი უბნები, რომლებიც მოითხოვს მხოლოდ პერმანენტულ გეოლოგიურ მონიტორინგს მათი დინამიკის შესწავლისათვის და შემდგომ შესწავლის შედეგებზე დაფუძნებულ რეაგირებას. იმ შემთხვევაში თუ მონიტორინგის შედეგად დადგინდება ლოკალური არამდგრადი უბნების მეწყერულ სხეულებად ჩამოყალიბება, მისი მასშტაბიდან და მოძრაობის ტიპის დადგენის შემდგომ იქნება შესაძლებელი მხოლოდ შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების განსაზღვრა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან შეთანხმებით

მიუხედავად იმ გარემოებისა, რომ საქმიანობის პროცესში მოსალოდნელია დროებითი სამშენებლო მოედნის (ბაზის) ფუნქციონირება, რომელიც ითვალისწინებს მყარი სამშენებლო, საწარმოო და მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვებას კონტეინერებში. წყალსარინი არხების მოწყობას და სანიაღვრე წყლების შეგროვებას შემდგომი სეპარირების მიზნით. სამეურნეო-ფეკალური ჩამდინარე წყლების შეგროვება არსებულ ჰერმეტიკულ საასენიზაციო ორმოში, საიდანაც პერიოდულად გატანილი იქნება სპეციალური საასენიზაციო მანქანით. საწვავ_საპოხი მასალების შენახვა მოხდება სპეციალურ სასაწყობო სათავსოში, რომლის ირგვლივ მოეწყობა მიწაყრილი ნავთობპროდუქტების ავარიული დაღვრის შემთხვევაში.

აღნიშნული გზშ-ს ანგარიში განიხილა შესაბამისმა ექსპერტებმა გარემოსდაცვითი შეფასების სხვადასხვა მიმართულებით (ბიომრავალფეროვნების, გეოლოგიის და დაბინძურების) რომელთა დასკვნების შეჯერებისა და წარმოდგენილი დოკუმენტაციის შეფასების ასევე გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის 48-ე მუხლის პირველი ნაწილის საფუძველზე.

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. დამტკიცდეს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება №18; 16.03.2018 და მიენიჭოს საქმიანობის განხორციელების უფლება სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაცია“-ს გუმათის ჰიდროელექტროსადგურის საექსპლუატაციო პარამეტრების შეცვლაზე ქალაქ ქუთაისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე;
2. ძალადაკარგულად გამოცხადდეს სს „ენერგოპრო ჯორჯია“-ს გუმათის ჰიდროელექტროსადგურების კასკადის რეაბილიტაციასა და ექსპლუატაციაზე გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემის შესახებ“ საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის 2008 წლის 5 თებერვლის #ი-134 ბრძანება;
3. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
4. სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაცია“-მ საქმიანობა განახორციელოს გადაწყვეტილებით №18; 16.03.2018 გათვალისწინებული შემდეგი პირობების დაცვით;

- 4.1 საქმიანობის განხორციელება უზრუნველყოს წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის, გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი ტექნოლოგიური სქემის, გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების, გზშ-ს ანგარიშში მოცემული დასკვნებისა და რეკომენდაციების, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის და ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმების შესაბამისად;
- 4.2 გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემისთანავე უზრუნველყოს გუმათიჰესის აკვატორიაში და მის მიმდებარე ტერიტორიაზე მუდმივი მონიტორინგის წარმოება საშიშ გეოდინამიკურ პროცესებზე და მონიტორინგის შედეგები 6 თვეში ერთხელ წარმოადგინოს სამინისტროში განსახილველად. ფორსმაჟორულ სიტუაციაში გეოდინამიკური პროცესების გართულების ან/და იმ შემთხვევაში თუ მონიტორინგის შედეგად გამოიკვეთება გეოდინამიკური პროცესების გააქტიურების ტენდენცია, დაუყოვნებლივ უზრუნველყოს საინჟინრო ღონისძიებების პროექტის დამუშავება და განახორციელოს ყველა შესაძლო ღონისძიება არსებული მდგომარეობის სტაბილიზაცია-ლიკვიდაციის მიზნით.
- 4.3 გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან დაიწყოს და 9 თვეში სრულად განახორციელოს, ქვესადგურის და ზეთსაცავის ტერიტორიაზე სანიაღვრე წყლების მოცილებისათვის საჭირო სადრენაჟე სისტემისა და ნავთობდამჭერი დანადგარის მოწყობა, ხოლო განხორციელებული სამუშაოების შესახებ პერიოდული (სამ თვეში ერთხელ) ანგარიშები წარმოადგინოს სამინისტროში.
- 4.4 უზრუნველყოს მდინარის წყალმცირობის პერიოდში სანიტარული ხარჯის გატარება გრავიტაციული კაშხლის ქვემო ბიეფში არანაკლებ მდინარის საშუალო მრავალწლიური ხარჯის 10%;
- 4.5 განახორციელოს გუმათიჰესის წყალსაცავის გარეცხვის სამუშაოები რიონიჰესის წყალსაცავის გარეცხვის პარალელურად;
- 4.6 გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან 3 თვის ვადაში ჰესის ეფექტური ფუნქციონირებისა და უსაფრთხოების გაზრდისთვის უზრუნველყოს სათავე ნაგებობის ზედა ბიეფში, წყალსაცავის გავლენის ზონის გარეთ, შესაბამისი წყლის დონის ავტომატიზირებული და ხარჯის გამზომი საგუმზავოს მოწყობა.
- 4.7 გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან 3 თვის ვადაში უზრუნველყოს წყალსაცავებიდან წყალდიდობების წყლის ხარჯების გატარების ან ავარიული გაშვებების უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად სათავე ნაგებობის ქვემო ბიეფში არსებული მდგომარეობის გამოკვლევა, სათანადო საინჟინრო ღონისძიებებისა და გამაფრთხილებელი სისტემის დასახვა-განხორციელება.
- 4.8 გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან 6 თვის ვადაში შეიმუშაოს და სამინისტროში განსახილველად წარმოადგინოს გეოლოგიური პროცესების გააქტიურების შემთხვევაში, კონკრეტული შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია.
- 4.9 გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან 3 თვის ვადაში შეიმუშაოს და სამინისტროში განსახილველად წარმოადგინოს თევზამრიდის კონსტრუქციის მოწყობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;

- 4.10 გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან 6 თვის ვადაში შეიმუშაოს და სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოადგინოს ქმედებათა დეტალური სქემა, შესრულების ვადების მითითებით, სადაც ასახული იქნება ინფორმაცია იქთიოფაუნის, მასზე შესაძლო ზემოქმედების და ამ ზემოქმედების თავიდან აცილების, შერბილებისა და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებების შესახებ;
- 4.11 ნარჩენების მართვა უზრუნველყოს ნარჩენების მართვის კოდექსისა და მისგან გამომდინარე კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების მოთხოვნებისა და ვალდებულებების შესაბამისად.
- 4.12 გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების სხვა პირზე გადაცემის შემთხვევაში გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გადაცემა განახორციელოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ დადგენილი წესით.
5. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაცია“-ს;
6. ბრძანება ძალაში შევიდეს სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაცია“-ს მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
7. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოში-საქართველოს მთავრობაში (თბილისი, ინგოროყვას ქუჩა N7) ან თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

მინისტრი